



Okręgowa Komisja Egzaminacyjna w Łomży
18-400 Łomża, Al. Legionów 9, tel. fax (86) 216-44-95
(86) 473-71-20, (86) 473-71-21, (86) 473-71-22
www.oke.lomza.pl e-mail: sekretariat@oke.lomza.pl

<i>Rodzaj dokumentu:</i>	Sprawozdanie za rok 2021
<i>Województwo:</i>	Podlaskie
<i>Egzamin:</i>	Egzamin maturalny
<i>Przedmiot:</i>	Język białoruski Język litewski
<i>Poziom:</i>	Poziom podstawowy Poziom rozszerzony
<i>Termin egzaminu:</i>	20 maja 2021 r.
<i>Data publikacji dokumentu:</i>	17 września 2021 r.

Łomża 2021

CKE

Opracowanie

dr Paulina Olechowska (Centralna Komisja Egzaminacyjna)

Danuta Pioch (współpracownik Okręgowej Komisji Egzaminacyjnej w Gdańsku)

Monika Sydor (Okręgowa Komisja Egzaminacyjna w Łomży)

Renata Pawlak (Okręgowa Komisja Egzaminacyjna w Gdańsku)

Redakcja

dr Wioletta Kozak (Centralna Komisja Egzaminacyjna)

OKE w Łomży

Opracowanie

Maria Fromelc-Chmielewska

Dane statystyczne

Krzysztof Najda

Okręgowa Komisja Egzaminacyjna w Łomży

Al. Legionów 9, 18-400 Łomża, tel. fax (86) 216-44-95

(86) 473-71-20, (86) 473-71-21, (86) 473-71-22

e-mail: sekretariat@oke.lomza.pl

www.oke.lomza.pl

Spis treści

Język białoruski

POZIOM PODSTAWOWY	5
1. OPIS ARKUSZA.....	5
2. DANE DOTYCZĄCE POPULACJI UCZNIÓW.....	6
3. PRZEBIEG EGZAMINU.....	7
4. PODSTAWOWE DANE STATYSTYCZNE	8
POZIOM ROZSZERZONY	11
KOMENTARZ	12

Język litewski

POZIOM PODSTAWOWY	21
1. OPIS ARKUSZA.....	21
2. DANE DOTYCZĄCE POPULACJI UCZNIÓW.....	22
3. PRZEBIEG EGZAMINU.....	23
4. PODSTAWOWE DANE STATYSTYCZNE	24
POZIOM ROZSZERZONY	27
1. OPIS ARKUSZA.....	27
2. DANE DOTYCZĄCE POPULACJI ZDAJĄCYCH	27
3. PRZEBIEG EGZAMINU.....	28
4. PODSTAWOWE DANE STATYSTYCZNE	29
KOMENTARZ	31

Язык бiałорускі

Poziom podstawowy

1. Opis arkusza

W roku 2021 egzamin maturalny z języka białoruskiego jako języka mniejszości narodowej był przeprowadzony na podstawie wymagań egzaminacyjnych określonych w załączniku nr 2 do rozporządzenia Ministra Edukacji i Nauki z dnia 16 grudnia 2020 r.¹

Arkusz egzaminacyjny z języka białoruskiego na poziomie podstawowym składał się z zadań sprawdzających umiejętności wykonywania na tekście nieliterackim operacji dowodzących jego rozumienia na różnych poziomach oraz z zadania polegającego na napisaniu wypracowania. Do tekstu *А ў пушчы сіла*, którego autorem jest Яўген Вапа, odnosiły się 2 zadania otwarte krótkiej odpowiedzi i 1 zadanie zamknięte; do tekstu *Мова і нацыянальная свядомасць* (autor: Юрый Хлапонін) – 2 zadania krótkiej odpowiedzi i 3 zadania zamknięte. Wypracowanie należało napisać na jeden z dwóch danych do wyboru tematów: temat 1. wymagał napisania rozprawki problemowej związanej z dołączonym fragmentem tekstu prozatorskiego i brzmiał *У чым заключаецца асаблівая сувязь чалавека з малой айчынай? Паразважай над пытаннем, абапіраючыся на фрагмент паэмы Якуба Коласа Новая зямля, увесь твор і выбраны тэкст культуры. Твая праца павінна налічваць не менш за 250 слоў*, natomiast temat 2. zawierał polecenie napisania interpretacji utworu lirycznego (postawienia tezy interpretacyjnej i jej uzasadnienia) *Родныя вобразы*, którego autorem jest Якуб Колас. Za rozwiązanie wszystkich zadań zdający mógł otrzymać 50 punktów (13 punktów za rozwiązanie testu oraz 37 punktów za wypracowanie). Zadania sprawdzały wiadomości oraz umiejętności ujęte w czterech obszarach wymagań ogólnych:

- I. Zrozumienie własnego dziedzictwa narodowego.
- II. Odbiór wypowiedzi i wykorzystanie zawartych w nich informacji.
- III. Tworzenie wypowiedzi.
- IV. Analiza i interpretacja tekstów kultury.

Oprócz wymagań z IV etapu edukacyjnego (poziom podstawowy) obowiązywały wymagania z wcześniejszych etapów edukacyjnych.

¹ Załącznik nr 1 do Rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 20 marca 2020 r. w sprawie szczególnych rozwiązań w okresie czasowego ograniczenia funkcjonowania jednostek systemu oświaty w związku z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19 (Dz.U. poz.493, z późn. zm.).

2. Dane dotyczące populacji uczniów

TABELA 1. ZDAJĄCY ROZWIĄZUJĄCY ZADANIA W ARKUSZU STANDARDOWYM*

Liczba zdających		
Zdający rozwiązujący zadania w arkuszu standardowym	ogółem	156
	z liceów ogólnokształcących	156
	z techników	-
	ze szkół na wsi	-
	ze szkół w miastach do 20 tys. mieszkańców	-
	ze szkół w miastach od 20 tys. do 100 tys. mieszkańców	156
	ze szkół w miastach powyżej 100 tys. mieszkańców	-
	ze szkół publicznych	156
	ze szkół niepublicznych	-
	kobiety	93
	mężczyźni	63
	bez dysleksji rozwojowej	153
	z dysleksją rozwojową	3

* Dane w tabeli dotyczą wszystkich tegorocznych absolwentów.

Z egzaminu zwolniono 20 osób – 2 laureatów i 18 finalistów Ogólnopolskiej Olimpiady Języka Białoruskiego.

TABELA 2. ZDAJĄCY ROZWIĄZUJĄCY ZADANIA W ARKUSZACH DOSTOSOWANYCH

Zdający rozwiązujący zadania w arkuszach dostosowanych	z autyzmem, w tym z zespołem Aspergera	-
	słabowidzący	-
	niewidomi	-
	słabosłyszący	-
	niesłyszący	-
	ogółem	-

3. Przebieg egzaminu

TABELA 3.

INFORMACJE DOTYCZĄCE PRZEBIEGU EGZAMINU

Termin egzaminu		20 maja 2021 r.	
Czas trwania egzaminu dla arkusza standardowego		170 minut	
Liczba szkół		2	
Liczba zespołów egzaminatorów*		1	
Liczba egzaminatorów*		5	
Liczba obserwatorów ² (§ 8 ust. 1)		-	
Liczba unieważnień ³	w przypadku:		
	art. 44zzv pkt 1	stwierdzenia niesamodzielnego rozwiązywania zadań przez zdającego	-
	art. 44zzv pkt 2	wniesienia lub korzystania przez zdającego w sali egzaminacyjnej z urządzenia telekomunikacyjnego	-
	art. 44zzv pkt 3	zakłócenia przez zdającego prawidłowego przebiegu części egzaminu w sposób utrudniający pracę pozostałym zdającym	-
	art. 44zzw ust. 1	stwierdzenia podczas sprawdzania pracy niesamodzielnego rozwiązywania zadań przez zdającego	-
	art. 44zzy ust. 7	stwierdzenie naruszenia przepisów dotyczących przeprowadzenia egzaminu maturalnego	-
	art. 44zzy ust. 10	niemożność ustalenia wyniku (np. zaginięcie karty odpowiedzi)	-
Liczba wglądów ⁴ (art. 44zzz)		-	

* Dane dotyczą obu poziomów egzaminu (podstawowego i rozszerzonego) łącznie dla OKE w Łomży.

² Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 21 grudnia 2016 r. w sprawie szczegółowych warunków i sposobu przeprowadzania egzaminu gimnazjalnego i egzaminu maturalnego (Dz.U. z 2016 r., poz. 2223, ze zm.).

³ Ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (tekst jedn. Dz.U. z 2020 r., poz. 1327, ze zm.).

⁴ jw.

4. Podstawowe dane statystyczne

Wyniki zdających

WYKRES 1.

ROZKŁAD WYNIKÓW ZDAJĄCYCH

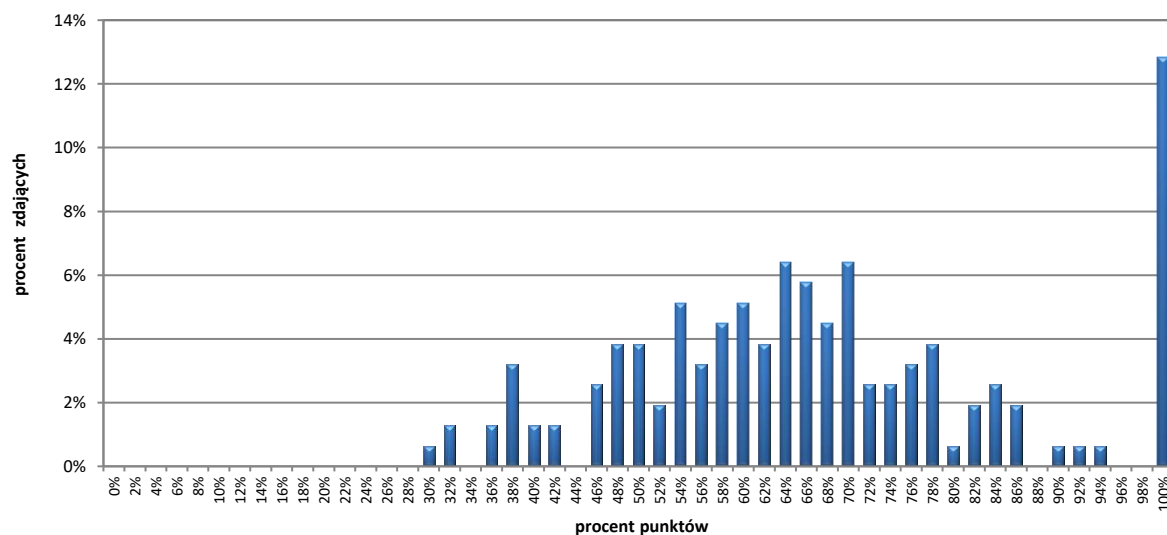


TABELA 4.

WYNIKI ZDAJĄCYCH – PARAMETRY STATYSTYCZNE

Zdający	Liczba zdających	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)	Odsetek sukcesów*
ogółem	156	30	100	66	100	67	18	100%
w tym:								
z liceów ogólnokształcących	156	30	100	66	100	67	18	100%
z techników	-	-	-	-	-	-	-	-

* Dane dotyczą tegorocznych absolwentów, którzy przystąpili do wszystkich egzaminów obowiązkowych.

Poziom wykonania zadań

TABELA 5.

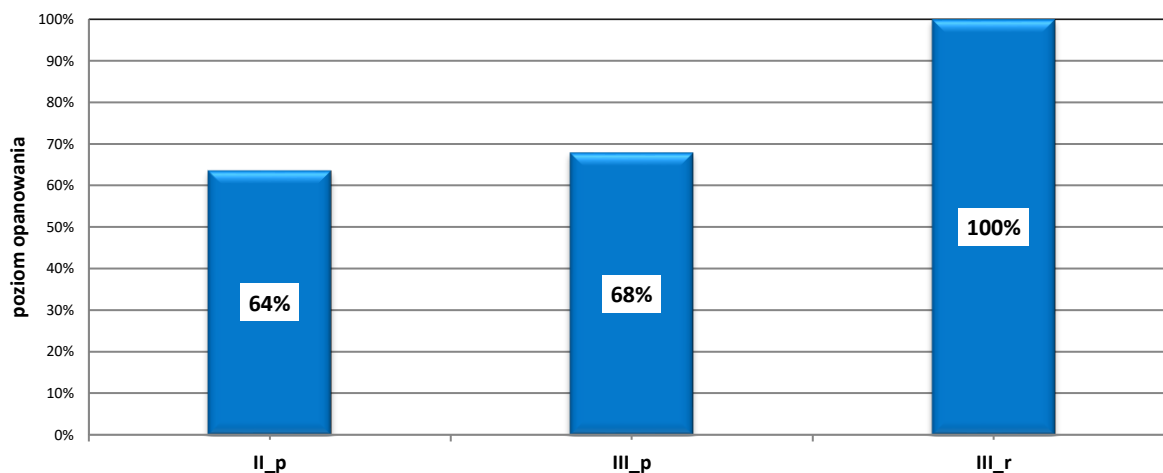
POZIOM WYKONANIA ZADAŃ

Wymagania egzaminacyjne 2021			
Nr zad.	Wymagania ogólne	Wymagania szczegółowe <i>Gdy wymaganie szczegółowe dotyczy materiału III etapu edukacyjnego, dopisano (G).</i>	Poziom wykonania zadania (%)
1.	II. Odbiór wypowiedzi i wykorzystanie zawartych w nich informacji.	Zdający: 2.8) Zdający odczytuje sens tekstu (a w nim znaczenia [...] związków frazeologicznych [...]) [...].	38
2.	III. Tworzenie wypowiedzi w języku narodowym lub etnicznym.	3.11) Zdający dostrzega różnice pod względem zakresu i treści w znaczeniu wyrazów (G).	24
3.	II. Odbiór wypowiedzi i wykorzystanie zawartych w nich informacji.	2.10) Zdający odczytuje sens tekstów [...] publicystycznych [...], uwzględniając zawarte w nich informacje zarówno jawne, jak i ukryte.	62
4.	II. Odbiór wypowiedzi i wykorzystanie zawartych w nich informacji.	2.9) Zdający hierarchizuje informacje w zależności od ich funkcji w przekazie (G).	72
5.	II. Odbiór wypowiedzi i wykorzystanie zawartych w nich informacji.	2.8) Zdający odczytuje sens tekstu (a w nim znaczenia wyrazów [...]) [...].	78
6.	II. Odbiór wypowiedzi i wykorzystanie zawartych w nich informacji.	2.9) Zdający dokonuje logicznego streszczenia tekstu argumentacyjnego (wyróżniając kluczowe pojęcia, twierdzenia i sposób ich uzasadnienia).	67
7.	II. Odbiór wypowiedzi i wykorzystanie zawartych w nich informacji.	2.6) Zdający rozpoznaje [...] intencje nadawcze.	71
8.	II. Odbiór wypowiedzi i wykorzystanie zawartych w nich informacji.	2.9) Zdający wskazuje zastosowane w tekście środki językowe.	78
Zadanie sprawdzające tworzenie wypowiedzi – wypracowanie			
Treść	I. Zrozumienie własnego dziedzictwa narodowego lub etnicznego.	1.1) zna utwory literackie i inne teksty kultury ważne dla poczucia tożsamości narodowej.	69
Poprawność rzeczowa	IV. Analiza i interpretacja tekstów kultury. III. Tworzenie wypowiedzi.	4.7) określa problematykę utworu (gimnazjum); 4.10) rozpoznaje sposoby kreowania bohatera i świata przedstawionego.	94

Wymagania egzaminacyjne 2021			
Nr zad.	Wymagania ogólne	Wymagania szczegółowe <i>Gdy wymaganie szczegółowe dotyczy materiału III etapu edukacyjnego, dopisano (G).</i>	Poziom wykonania zadania (%)
Zamysł kompozycyjny		3.1) sprawnie posługuje się oficjalną odmianą języka narodowego (gimnazjum); 3.1) tworzy dłuższy tekst pisany zgodnie z podstawowymi regułami jego organizacji, przestrzegając zasad spójności znaczeniowej i logicznej;	88
Spójność lokalna		3.2) tworzy samodzielną wypowiedź argumentacyjną według podstawowych zasad logiki i retoryki (stawia tezę, dobiera i porządkuje argumenty, dobiera przykłady ilustrujące wywód myślowy, przeprowadza prawidłowe wnioskowanie); 3.4) stosuje uczciwe zabiegi perswazyjne, zdając sobie sprawę z ich wartości i funkcji.	79
Stosowność stylu	III. Tworzenie wypowiedzi.	3.1) sprawnie posługuje się oficjalną i nieoficjalną odmianą języka narodowego (gimnazjum).	74
Poprawność językowa		3.10) operuje słownictwem z określonych kręgów tematycznych; 3.11) tworząc wypowiedzi, dąży do precyzyjnego wystawiania się (gimnazjum); 3.12) stosuje związki frazeologiczne, rozumiejąc ich znaczenie (gimnazjum); 3.14) stosuje różne rodzaje zdań we własnych tekstach (gimnazjum); 3.19) stosuje poprawne formy odmiany [...] wyrazów w związkach składniowych (gimnazjum).	57
Poprawność zapisu		3.15) wykorzystuje wiedzę o składni w stosowaniu reguł interpunkcyjnych (gimnazjum); 3.13) pisze poprawnie pod względem ortograficznym (szkoła podstawowa); 3.14) poprawnie używa znaków interpunkcyjnych (szkoła podstawowa).	53

WYKRES 2.

POZIOM WYKONANIA ZADAŃ W OBSZARZE WYMAGAŃ OGÓLNYCH



Poziom rozszerzony

Na terenie województwa podlaskiego 20 osób przystępujących do egzaminu maturalnego z języka białoruskiego było laureatami i finalistami olimpiady z tegoż języka mniejszości narodowej. Zostali oni zwolnieni z egzaminu maturalnego na poziomie podstawowym i rozszerzonym, a na świadectwie otrzymali wynik maksymalny.

Komentarz

Analiza jakościowa zadań

Poziom podstawowy

Zadania w części testowej arkusza egzaminacyjnego sprawdzały stopień rozumienia przez zdających dwóch tekstów nieliterackich, umiejętność ich analizy i odczytywania na poziomie znaczeń, struktury i komunikacji, dokonywania przekształceń tekstów, w tym redagowania streszczenia, oraz badały ich świadomość językową. Miały one zróżnicowaną formę.

A. Stopień opanowania umiejętności sprawdzanych w zadaniach testowych

Zadania, z którymi zdający poradzili sobie najslabiej

Najtrudniejszym zadaniem w arkuszu było zadanie 2., poziom wykonania – 24 %. Dotyczyło ono odczytania sensu tekstu oraz dobrania z tekstu czterech antonimów do wyrazów podanych w poleceniu. Niewielka liczba zdających przeczytała uważnie polecenie i odszukała wyrazy w tekście. Większość zdających podawała znaczenia, które w tekście nie wystąpiły.

Także niewielka grupa zdających poprawie rozwiązała zadanie 1., poziom wykonania – 38%. Rozwiązanie zadania wymagało od zdających wyjaśnienia czterech związków frazeologicznych kluczowych, dla zrozumienia sensu tekstu. Za poprawne wyjaśnienie czterech związków zdający otrzymywali 2 punkty. Najwięcej błędnych odpowiedzi dotyczyło związku *людзі прыра*, wyjaśniano go jako „ludzie czytający”. Zadania tego typu sprawdzają znajomość zasobu leksykalnego języka ojczystego i często występują na egzaminie maturalnym.

Zadania umiarkowanie trudne (zadanie 3. oraz 6.) dotyczyły odczytania sensów tekstów zamieszczonych w arkuszu oraz w przypadku zadania 6. – zredagowania streszczenia.

W zadaniu 3., zamkniętym (poziom wykonania – 62%), zdający mieli podane cztery zdania dotyczące znaczeń dosłownych i ukrytych zwartych w tekście i musieli określić zgodność zdań z sensem tekstu. Błędne odpowiedzi dotyczyły proporcjonalnie wszystkich podanych zdań. Aby poprawnie rozwiązać zadanie, zdający musieli wykazać się rozumieniem sensu całego tekstu.

Zadanie 6 (poziom wykonania – 67%), wymagało napisania streszczenia. Poprawnie zredagowane streszczenie powinno zawierać jasno sformułowany temat tekstu, adekwatny poziom uogólnienia istotnych kwestii, które w związku z tym tematem zostały w artykule podjęte. Ponadto powinno być ono logicznie spójne i mieć liczbę słów zgodną z określoną w poleceniu (od 40 do 60). Aby prawidłowo rozpoznać strukturę tematyczno - rematyczną tekstu, zdający powinien był uważnie przeczytać tekst źródłowy, przeanalizować go i odpowiedzieć na pytania wyznaczające strukturę streszczenia: o czym jest mowa w tekście (temat), co mówi się w tekście na dany temat, a następnie zredagować poprawną językowo wypowiedź. Maturzyści, którzy nie otrzymali pełnej punktacji za to zadanie, tracili

punkty przede wszystkim za brak adekwatnego uogólnienia, z określeniem tematu tekstu trudności u większości zdających nie było. W kilku pracach zdający nie podjęli się napisania streszczenia.

Zadania, z którymi zdający poradzili sobie najlepiej

Do zadań łatwych należały zadania: 4. (poziom wykonania – 72 %), 5. (poziom wykonania – 78 %), 7. (poziom wykonania – 71 %), 8. (poziom wykonania – 78 %). Jednak w tegorocznej edycji egzaminu w części testowej nie było zadań bardzo łatwych.

W zadaniu 4 należało dokonać parafrazy tytułu tekstu poświęconego powiązaniu języka ojczystego z pogłębianiem świadomości narodowej. Zdający w większości uwzględnili dwa aspekty tematyczne tytułu. Odpowiedzi na 0 punktów zawierały odwołanie albo do języka, albo do świadomości narodowej.

Zadanie 5., zamknięte sprawdzało rozumienie znaczenia słów. Zdający mieli przyporządkować słowa do ich znaczeń. Najwięcej błędnych odpowiedzi dotyczyło wyrazu *hipoteza*, które zdający mylili z wyrazem *hipnoza*.

Aby poprawnie rozwiązać zadanie 7. należało określić prawdziwość i fałszywość trzech zdań dotyczących sensu drugiego tekstu. Większość zdających poprawnie zrozumiała intencje nadawcze zawarte w tekście. Zadanie wymagało analizy treści tekstu oraz wnioskowania. Błędne odpowiedzi dotyczyły proporcjonalnie wszystkich zawartych w poleceniu dystraktorów.

Również do kategorii łatwych należało zadanie 8., zamknięte, polegające na określeniu, do której grupy środków językowych należy sformułowanie *ключы для разумення*. Zdający w większości poprawnie wskazywali na metaforę. Błędne odpowiedzi dotyczyły proporcjonalnie wszystkich zawartych w poleceniu propozycji środków językowych.

B. Stopień opanowania umiejętności sprawdzanych w wypracowaniu ⁴

Zadanie 9. sprawdzało opanowanie umiejętności tworzenia własnego tekstu w języku białoruskim w związku z tekstem literackim zamieszczonym w arkuszu egzaminacyjnym (poemat *Новая зямля*, którego autorem jest Якуб Колас, oraz wiersz *Родныя вобразы* tego samego autora). Zdający mieli do wyboru dwie różne formy wypowiedzi: rozprawkę problemową lub interpretację tekstu poetyckiego. Punkt wyjścia do napisania każdej z nich stanowiła praca z tekstem literackim. W przypadku rozprawki problemowej była to interpretacja fragmentu poematu ukierunkowana poleceniem zawierającym zagadnienie, które należało rozważyć. W drugim temacie (nieukierunkowana interpretacja wiersza) należało samodzielnie sformułować tezę lub hipotezę interpretacyjną.

Każda z form wypowiedzi zaproponowanych w arkuszu egzaminacyjnym musiała spełniać wymagania stawiane dłuższej wypowiedzi o charakterze argumentacyjnym, w której zdający zobowiązany był do wykorzystania innych tekstów kultury (rozprawka problemowa) lub odwołania się do szerszych kontekstów interpretacyjnych (interpretacja tekstu poetyckiego). Wypracowanie maturalne powinno być poprawne merytorycznie, w sposób

⁴ W cytowanych wypracowaniach maturalnych z poziomu podstawowego zachowano oryginalny zapis (stylistykę, składnię, ortografię i interpunkcję).

logiczny i spójny realizować zamysł kompozycyjny zaproponowany przez piszącego, być poprawne pod względem stylistycznym i językowym. Powinno także spełniać wymaganie stawiane dłuższym wypowiedziom, czyli liczyć minimum 250 wyrazów. W wypracowaniach krótszych oceniano jedynie zaprezentowane stanowisko piszącego, poziom jego uzasadnienia i poprawność rzeczową. Pozostałe kryteria nie podlegały ocenie.

Тэма 1. У чым заключаецца асаблівая сувязь чалавека з малой айчынай? Паразважай над пытаннем, абапіраючыся на фрагмент паэмы Якуба Коласа *Новая зямля*, цэлы твор і выбраны тэкст культуры. Твая праца павінна налічваць не менш за 250 слоў.

Pierwszy temat, odwołujący się do lektury obowiązkowej umieszczonej na liście lektur zgodnie z wymaganiami egzaminacyjnymi, wymagał od osoby zdającej napisania rozprawki problemowej. Podstawę jej tworzenia stanowiło wielostronne rozważenie, na czym polega szczególnie więź człowieka z małą ojczyzną i rozstrzygnięcie tego problemu. Tekst literacki, który znalazł się w arkuszu, to fragment poematu *Новая зямля*, którego autorem jest Якуб Колас. Zdający powinien zrozumieć sens załączonego fragmentu, określić jego problematykę i sformułować stanowisko/tezę, następnie zbudować argumentację – logiczny wywód, aby uzasadnić swoje stanowisko. Podstawą kolejnych argumentów powinny stać się funkcjonalne odwołania do całości utworu oraz wybranego tekstu kultury.

Poniżej przykład wypracowania (Przykład 1.), w którym realizacja wszystkich kryteriów, oprócz *poprawności zapisu*, została oceniona na maksymalną liczbę punktów.

Przykład 1.

Айтыня - гэта рэс дарога кожнаму чалавеку. Гэта не толькі родны край, але маці і ~~тэця~~ ~~дзе сапраўды~~ тое маленькае месца, дзе чалавек нарадзіўся і выховаўся, з якой ён атаясамліваецца - маці айтыня. Яна вельмі важная для вядомасці і пошчасці чалавека - яна на заўсёды застаецца ў памяці і выбірае шлях на ўсё далейшае жыццё. Мату мой тэця гэта: сувязь чалавека з маці айтыняй ёсць вельмі асабліва, змястоўна ў памяці, турбота і клопат чалавека да свай роднай, маці айтыня.

У поэме пад званіткам "Новая зямля" Івану Каласу, у раздзеле ваеннамушым, "Зіма ў Парэччы", дасяда паказана тую галоўную гераю тэсаму да свай роднай айтыня. ~~Тэсаму~~ ^{Прэз} тое, што ён знаходзіцца вельмі далёка ад свай роднай тэсаму і ўспамінае яе са шчыра. Вообраз роднай крэткі, таі яму дары, вітка яі жыцця, а яна найбольш велькай мары ^{каб} купіць і асаціць на зямлі.

ў родным краі, у малой айцінне. Ён успамінае і добрыя, і злыя хвіліны – ў успамінае крыўды, ~~якіх~~ якіх досведы на краі, называючы яго «краем пакунаў», але і маючы успамінае сваё агульнае і злы ў яго айцінне вельмі дэталёва і падрабязна, што памірае, што ~~застаецца~~ застаецца ўспамінае для яго дарогі. Усе гэтыя паказвалі вельмі мацна ўвезь героя са сваёй малой айціннай і ўтніў, які ён на яго выбірае, нават калі ён ад яе далёка.

Маючы малой айцінны можна ўбачыць не толькі ў гэтым раздзеле, але і ў іншым месце. Адна з галоўных тэм пэрыяду з'яўляецца праблема ~~застаецца~~ зацікаўлення мары галоўнага ~~героя~~, Міхала – мары, каб пуніць і ~~аказваць~~ ^{ніколі} на ўласнай зямлі, каб ~~ён~~ ён і яго сям'я ^{ніколі} не пачуе прачаваць для кожнага іншаму, ~~гэта~~ Гэта яго галоўная мэта ў жыцці і з дэталёвай свайго брама, ~~Аляксей~~, ~~я~~ ён робіць што можа, каб яго спыніцца. Ён хоць вернуцца да сваёй роднай зямлі, тымчасова за ёй і надалі яе кохае. Гэтая увезь са сваёй малой айціннай з'яўляецца ілюзіяй Міхала і яго сямейнага жыцця.

Апроч таго, у аповядзе «Аблова» Васіля Дзяковіча можна знайсці ~~яшчэ~~ маючы малой айцінны і яе увезь з галоўным ~~героём~~ героем. Гэтым героем, Хведар Ройба, вяртаецца да сваёй роднай зямлі пасля многіх ~~годах~~ гадоў, у якіх ён і яго сям'я былі змешчаны вельмі далёка ад сваёй радзімы. Хведар, пасля шэрагу жонкі і дачкі

пастаяльнае варуццэ, нямедзжна не тое, што
 жорсткі яго турні спешкаў неабходна. Таме менавіта,
 радзіма, гэты менавіта, у яго ён вельмі многа
 тудэй, праца і любові. ~~Не гэ~~ тое, што турні менавіта,
 дзяржавай умякшэнні рукамі і вышарэстай не
 тавары для сабе, але тавары каб дэманстраваць
 другім людзям, яны менавіта. Яго сувязь з ён
 была прыгожай кавам кантраляваць з сям'яй,
 які менавіта вельмі іншая пашада. У спавяданні
 можна дэманстраваць ўбодзе, яны вельмі ёсць
 сувязь паміж галоўнымі героямі а ^{малой} аўтабіяграфічнай.
 Раздумваючыся, менавіта ёсць для
 чалавека зусім важная для некалькіх яго
 з'яўляецца сям'яй менавіта, для другіх сілай
 і любові. Сувязь паміж чалавекам і малой
 аўтабіяграфічнай ёсць вечная, не можна не ~~заставацца~~
 зорвацца.

Zdający zrozumiał zawarty w temacie problem, postawił tezę i zaproponował trafne rozwiązanie problemu. Zawarł w pracy uzasadnienie, które jest trafne (zawiera logicznie poprawne argumenty, czyli stwierdzenia poparte przykładami za przyjętym rozwiązaniem problemu), szerokie (trafnie odniósł się do wszystkich elementów wskazanych w poleceniu) i pogłębione (wnikliwie odniósł się w rozwinięciu do wszystkich elementów polecenia). W pracy wystąpiły błędy stylistyczne i frazeologiczne.

Temat 1. był chętnie wybierany przez maturzystów. Na napisanie rozprawki zdecydowało się 117 zdających. Na uwagę zasługuje fakt, że zdecydowana większość zdających sformułowała stanowisko adekwatne do problemu podanego w poleceniu oraz że większość uzasadniła je trafnie i szeroko. Znaczna większość zdających otrzymała także maksymalną liczbę punktów za poprawność rzeczową, zamysł kompozycyjny i spójność lokalną oraz stosowny styl wypowiedzi. Najmniej punktów, podobnie jak w latach poprzednich, otrzymywali zdający za poprawność językową oraz poprawność zapisu.

Тэма 2. Зрабі аналіз верша. Пастаў інэрпрэтацыйны тэзіс і абгрунтуй яго. Твая праца павінна налічваць не менш за 250 слоў.

Interpretacja utworu lirycznego *Родныя вобразы*, którego autorem jest Якуб Колас wymagała od zdających określenia nadrzędnego sensu wiersza, a tym samym wyznaczenia tezy lub hipotezy, której następnie zostanie podporządkowany wywód zawierający pogłębioną

interpretację tekstu z odwołaniem do konkretnych kontekstów, o których jest mowa w wierszu, oraz uwzględniający funkcjonalną analizę środków i tropów stylistycznych. Nikt ze zdających nie otrzymał maksymalnej punktacji za realizację kryterium B, czyli za uzasadnienie tezy interpretacyjnej, za uzasadnienie trafne i pogłębione. Podobnie jak w latach ubiegłych zdający przywoływali argumenty tylko z tekstu, pomijając rozwinięcie kontekstów interpretacyjnych spoza wiersza. W kilku pracach podjęto próbę funkcjonalnej analizy środków i tropów stylistycznych. Jednak sprawne posługiwanie się językiem ojczystym, wykorzystanie wiedzy i umiejętności z poetyki oraz dbałość o spójność wypowiedzi i porządek argumentacyjny, pozostają dla zdających wciąż dużym wyzwaniem.

Poniżej przykład wypracowania (Przykład 2.), w którym zdający otrzymał maksymalną liczbę punktów za koncepcję interpretacyjną spójną i niesprzeczną z utworem, poprawność rzeczową, spójność lokalną, kompozycję, poprawny styl wypowiedzi, poprawność językową. Obniżoną punktację natomiast za trafne, ale niepogłębione uzasadnienie tezy interpretacyjnej. Zdający zawarł w pracy uzasadnienie trafne, zawierające powiązane z tekstem argumenty na rzecz odczytania utworu, ale niepogłębione i to zarówno, jeśli chodzi o sfunkcjonalizowaną analizę środków stylistycznych, jak i analizę przywołanych kontekstów interpretacyjnych.

Przykład 2.

У вершы Якуба Коласа і Родныя
 вобразы " шрытыя гераі тужыць за айчынай.
 Ён успамінае часы, калі быў у сваёй старэйшай.
 Мой тэці тужыць за тым тужылі шрытыя гераі і
 як гэта не яго ўспамінае.
 Ён кажа, вобразы вобразы яго смуткам
 і радасцю, там таму, што з аднаго боку, гэта
 самыя добрыя ўспаміны, а з другога, ён ведае
~~як~~ тужыць за роднай старонкай і тое
 прыткнуцца да таго, што ён пачынае адчуваць
 боль і ~~пачынае~~ смутак ён задумваецца таму
 ж ён так можа журніта шрытыя гераі
 стараецца зразумець сваі пачына пачыні. Ён
 звартаецца да прыроды як да сваёй
 душы ^{моё} і ўзгадвае: тут паказана, што шрытыя
 гераі адчувае сабе баспазна ў роднай краіне
 Мы можам ўдаць яго прывязанасць да
 бацькаўшчыны. Родзіна, дзе яго сама важнейшае
 з запалам апавадае пра пейзажы, пра курганы,

захапілася месам, роднай вёскай, рэчкай. Родная
 вёска гэта месца, якога мы ніколі не забудзем.
 Нават калі мы выедем, астанучыя успаміны, звычкі.
 Родная месца гэта зямля, які фарміравалі наш
 погляд на свет і далейшы выбар, ^{Галабек} ~~ён~~ захапілася
 зямляй тваёй, срэбам, ~~паўночак~~, шодзі, каторыя
 выконваюць сваю працу. Галабек заўсёды памятае,
 адкуд ён і гэта яго каўчымі. Раззіма астае
 ў яго сэрцы. Будучы ў сепараванні з роднай
 адчувае смутак, тымам за дачкаўшчынай,
 таму што там мы дарастамі, там мае наш
 выхна жыцця, паказвае свет. Тэрэз ~~на~~ словы
 „нескі магучых дудай“ я разумю ~~мне~~ шчырай,
 які дзе шрытка героя здавацца дыя музыкай.
 „Бачу і чую вас тут“ ~~я~~ можа абазначыць, што
 шрытка герой так можа прызынацца да
 карціны свайей вёскі ў галабе, што ён багомо ~~я~~
 нават будучы далёка адгэтуль.
 Надумоўваючы, у вершы шрытка герой
 гаворыць пра маркоту ~~я~~ за дачкаўшчынай,
 якая дзе яго іона важная і яго словы
 пафармаюць таго шрытка ~~я~~ ён захапілася
 прапрадай.

Język litewski

Poziom podstawowy

1. Opis arkusza

W roku 2021 egzamin maturalny z języka litewskiego jako języka mniejszości narodowej był przeprowadzony na podstawie wymagań egzaminacyjnych określonych w załączniku nr 2 do rozporządzenia Ministra Edukacji i Nauki z dnia 16 grudnia 2020 r.⁵

Arkusz egzaminacyjny z języka litewskiego na poziomie podstawowym składał się z zadań sprawdzających umiejętności wykonywania na tekście nieliterackim operacji dowodzących jego rozumienia na różnych poziomach oraz z zadania polegającego na napisaniu wypracowania. Do tekstu *Dirbtinės kalbos*, którego autorem jest Jonas Šukys odnosiły się 2 zadania otwarte krótkiej odpowiedzi i 2 zadania zamknięte; do tekstu *Teisė pamiršti – slenkanti kultūros revoliucija internete?* (autorka: Aleida Assmann) – 2 zadania otwarte krótkiej odpowiedzi i 2 zadania zamknięte. Wypracowanie należało napisać na jeden z dwóch danych do wyboru tematów: temat 1. wymagał napisania rozprawki problemowej i brzmiał *Ką žmogui reiškia laisvė? Svarstykite remdamiesi pateikta ištrauka iš Vinco Krėvės dramos Skirgaila, visu kūrinio ir kitu kultūros tekstu. Jūsų rašinio apimtis turi būti ne mažesnė negu 250 žodžių*, natomiast temat 2. zawierał polecenie napisania interpretacji wiersza (postawienia tezy interpretacyjnej i jej uzasadnienia) *Lietuviškam žodžiui*, którego autorem jest Bernardas Brazdžionis. Za rozwiązanie wszystkich zadań zdający mógł otrzymać 50 punktów (13 punktów za rozwiązanie testu oraz 37 punktów za wypracowanie). Zadania sprawdzały wiadomości oraz umiejętności ujęte w czterech obszarach wymagań ogólnych:

- I. Zrozumienie własnego dziedzictwa narodowego.
- II. Odbiór wypowiedzi i wykorzystanie zawartych w nich informacji.
- III. Tworzenie wypowiedzi.
- IV. Analiza i interpretacja tekstów kultury.

Oprócz wymagań z IV etapu edukacyjnego (poziom podstawowy) obowiązywały wymagania z wcześniejszych etapów edukacyjnych.

⁵ Załącznik nr 1 do Rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 20 marca 2020 r. w sprawie szczególnych rozwiązań w okresie czasowego ograniczenia funkcjonowania jednostek systemu oświaty w związku z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19 (Dz.U. poz.493, z późn. zm.).

2. Dane dotyczące populacji uczniów

TABELA 1. ZDAJĄCY ROZWIĄZUJĄCY ZADANIA W ARKUSZU STANDARDOWYM*

Liczba zdających		
Zdający rozwiązujący zadania w arkuszu standardowym	ogółem	23
	z liceów ogólnokształcących	23
	z techników	-
	ze szkół na wsi	23
	ze szkół w miastach do 20 tys. mieszkańców	-
	ze szkół w miastach od 20 tys. do 100 tys. mieszkańców	-
	ze szkół w miastach powyżej 100 tys. mieszkańców	-
	ze szkół publicznych	23
	ze szkół niepublicznych	-
	kobiety	13
	mężczyźni	10
	bez dysleksji rozwojowej	21
	z dysleksją rozwojową	2

* Dane w tabeli dotyczą wszystkich tegorocznych absolwentów.

TABELA 2. ZDAJĄCY ROZWIĄZUJĄCY ZADANIA W ARKUSZACH DOSTOSOWANYCH

Zdający rozwiązujący zadania w arkuszach dostosowanych	z autyzmem, w tym z zespołem Aspergera	-
	słabowidzący	-
	niewidomi	-
	słabosłyszący	-
	niesłyszący	-
	ogółem	-

3. Przebieg egzaminu

TABELA 3.

INFORMACJE DOTYCZĄCE PRZEBIEGU EGZAMINU

Termin egzaminu		20 maja 2021 r.	
Czas trwania egzaminu dla arkusza standardowego		170 minut	
Liczba szkół		1	
Liczba zespołów egzaminatorów*		1	
Liczba egzaminatorów*		2	
Liczba obserwatorów ⁶ (§ 8 ust. 1)		-	
Liczba unieważnień ⁷	w przypadku:		
	art. 44zzv pkt 1	stwierdzenia niesamodzielnego rozwiązywania zadań przez zdającego	-
	art. 44zzv pkt 2	wniesienia lub korzystania przez zdającego w sali egzaminacyjnej z urządzenia telekomunikacyjnego	-
	art. 44zzv pkt 3	zakłócenia przez zdającego prawidłowego przebiegu części egzaminu w sposób utrudniający pracę pozostałym zdającym	-
	art. 44zzw ust. 1	stwierdzenia podczas sprawdzania pracy niesamodzielnego rozwiązywania zadań przez zdającego	-
	art. 44zzy ust. 7	stwierdzenie naruszenia przepisów dotyczących przeprowadzenia egzaminu maturalnego	-
	art. 44zzy ust. 10	niemożność ustalenia wyniku (np. zaginięcie karty odpowiedzi)	-
Liczba wglądów ⁸ (art. 44zzz)		-	

* Dane dotyczą obu poziomów egzaminu (podstawowego i rozszerzonego) łącznie dla OKE w Łomży.

⁶ Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 21 grudnia 2016 r. w sprawie szczegółowych warunków i sposobu przeprowadzania egzaminu gimnazjalnego i egzaminu maturalnego (Dz.U. z 2016 r., poz. 2223, ze zm.).

⁷ Ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (tekst jedn. Dz.U. z 2020 r., poz. 1327, ze zm.).

⁸ jw.

4. Podstawowe dane statystyczne

Wyniki zdających

TABELA 4.

WYNIKI ZDAJĄCYCH – PARAMETRY STATYSTYCZNE

Zdający	Liczba zdających	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)	Odsetek sukcesów*
ogółem	23	-	-	-	-	75	-	100%
w tym:								
z liceów ogólnokształcących	23	-	-	-	-	75	-	100%
z techników	-	-	-	-	-	-	-	-

* Dane dotyczą tegorocznych absolwentów, którzy przystąpili do wszystkich egzaminów obowiązkowych. Parametry statystyczne są podane dla grup liczących 30 lub więcej zdających.

Poziom wykonania zadań

TABELA 5.

POZIOM WYKONANIA ZADAŃ

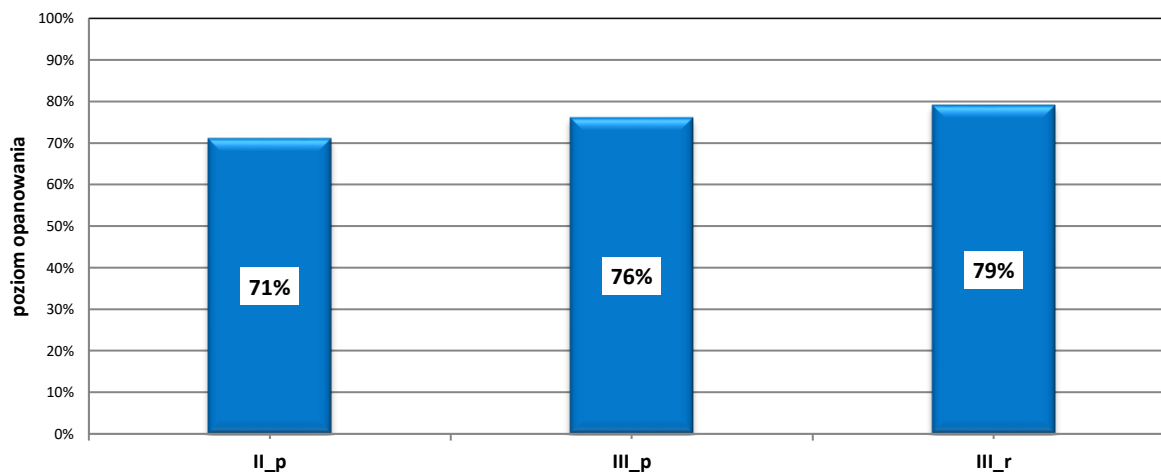
Wymagania egzaminacyjne 2021			
Nr zad.	Wymagania ogólne	Wymagania szczegółowe <i>Gdy wymaganie szczegółowe dotyczy materiału III etapu edukacyjnego, dopisano (G).</i>	Poziom wykonania zadania (%)
1.	II. Odbiór wypowiedzi i wykorzystanie zawartych w nich informacji.	2.8) Zdający odczytuje sens tekstu (a w nim znaczenia wyrazów, związków frazeologicznych [...]), potrafi wydzielić jego fragmenty i objaśnić ich sens oraz funkcję na tle całości.	78
2.	II. Odbiór wypowiedzi i wykorzystanie zawartych w nich informacji.	2.10) Zdający odczytuje sens tekstów [...], uwzględniając zawarte w nich informacje zarówno jawne, jak i ukryte.	65
3.	II. Odbiór wypowiedzi i wykorzystanie zawartych w nich informacji.	2.7) Zdający wskazuje [...] zastosowane w tekście środki językowe.	48
4.	II. Odbiór wypowiedzi i wykorzystanie zawartych w nich informacji.	2.9) Zdający dokonuje logicznego streszczenia tekstu argumentacyjnego.	74
5.	III. Tworzenie wypowiedzi w języku narodowym [...].	3.11) Zdający dostrzega różnice pod względem zakresu i treści w znaczeniu wyrazów [...]; rozpoznaje i doбира synonimy [...] dla wyrażenia zamierzonych treści (G).	70

Wymagania egzaminacyjne 2021			
Nr zad.	Wymagania ogólne	Wymagania szczegółowe <i>Gdy wymaganie szczegółowe dotyczy materiału III etapu edukacyjnego, dopisano (G).</i>	Poziom wykonania zadania (%)
6.	II. Odbiór wypowiedzi i wykorzystanie zawartych w nich informacji.	2.8) Zdający odczytuje sens tekstu (a w nim znaczenia wyrazów, związków frazeologicznych [...]), potrafi wydzielić jego fragmenty i objaśnić ich sens oraz funkcję na tle całości.	91
7.	II. Odbiór wypowiedzi i wykorzystanie zawartych w nich informacji.	2.3) Zdający zna pojęcia stylu, rozpoznaje styl potoczny, urzędowy, artystyczny i naukowy [...] (G).	100
8.	II. Odbiór wypowiedzi i wykorzystanie zawartych w nich informacji.	2.10) Zdający odczytuje sens tekstów [...], uwzględniając zawarte w nich informacje zarówno jawne, jak i ukryte.	52
Zadanie sprawdzające tworzenie wypowiedzi – wypracowanie			
Treść	I. Zrozumienie własnego dziedzictwa narodowego lub etnicznego.	1.1) zna utwory literackie i inne teksty kultury ważne dla poczucia tożsamości narodowej.	75
Poprawność rzeczowa	IV. Analiza i interpretacja tekstów kultury. III. Tworzenie wypowiedzi.	4.7) określa problematykę utworu (gimnazjum); 4.10) rozpoznaje sposoby kreowania bohatera i świata przedstawionego.	96
Zamysł kompozycyjny		3.1) sprawnie posługuje się oficjalną odmianą języka narodowego (gimnazjum); 3.1) tworzy dłuższy tekst pisany zgodnie z podstawowymi regułami jego organizacji, przestrzegając zasad spójności znaczeniowej i logicznej;	93
Spójność lokalna		3.2) tworzy samodzielną wypowiedź argumentacyjną według podstawowych zasad logiki i retoryki (stawia tezę, dobiera i porządkuje argumenty, dobiera przykłady ilustrujące wywód myślowy, przeprowadza prawidłowe wnioskowanie); 3.4) stosuje uczciwe zabiegi perswazyjne, zdając sobie sprawę z ich wartości i funkcji.	93
Stosowność stylu	III. Tworzenie wypowiedzi.	3.1) sprawnie posługuje się oficjalną i nieoficjalną odmianą języka narodowego (gimnazjum).	97

Wymagania egzaminacyjne 2021			
Nr zad.	Wymagania ogólne	Wymagania szczegółowe <i>Gdy wymaganie szczegółowe dotyczy materiału III etapu edukacyjnego, dopisano (G).</i>	Poziom wykonania zadania (%)
Poprawność językowa		3.10) operuje słownictwem z określonych kręgów tematycznych; 3.11) tworząc wypowiedzi, dąży do precyzyjnego wysławiania się (gimnazjum); 3.12) stosuje związki frazeologiczne, rozumiejąc ich znaczenie (gimnazjum); 3.14) stosuje różne rodzaje zdań we własnych tekstach (gimnazjum); 3.19) stosuje poprawne formy odmiany [...] wyrazów w związkach składniowych (gimnazjum).	61
Poprawność zapisu		3.15) wykorzystuje wiedzę o składni w stosowaniu reguł interpunkcyjnych (gimnazjum); 3.13) pisze poprawnie pod względem ortograficznym (szkoła podstawowa); 3.14) poprawnie używa znaków interpunkcyjnych (szkoła podstawowa).	50

WYKRES 1.

POZIOM WYKONANIA ZADAŃ W OBSZARZE WYMAGAŃ OGÓLNYCH



Poziom rozszerzony

1. Opis arkusza

Egzamin z języka litewskiego na poziomie rozszerzonym polegał na napisaniu wypracowania na jeden z dwóch danych do wyboru tematów. Temat 1. brzmiał Remdamiesi pateikta ištrauka suformuluokite problemą ir ją panagrinėkite. Naudokitės Mildos Česnavičiūtės apmąstymais ir kitais kultūros tekstais. Rašinio apimtis turi būti ne mažesnė negu 300 žodžių, natomiast temat 2. dotyczył napisania interpretacji porównawczej wierszy (postawienia tezy interpretacyjnej i jej uzasadnienia): Lopšinė (autor: Jonas Aistis) i wiersza Lopšinė (autor: Vincas Mykolaitis Putinas). Za napisanie wypracowania zdający mógł otrzymać 40 punktów. Zadanie w arkuszu egzaminacyjnym sprawdzało wiadomości oraz umiejętności ujęte w czterech obszarach wymagań ogólnych:

- I. Zrozumienie własnego dziedzictwa narodowego.
- II. Odbiór wypowiedzi i wykorzystanie zawartych w nich informacji.
- III. Tworzenie wypowiedzi.
- IV. Analiza i interpretacja tekstów kultury.

2. Dane dotyczące populacji zdających

TABELA 6. ZDAJĄCY ROZWIĄZUJĄCY ZADANIA W ARKUSZU STANDARDOWYM*

Liczba zdających		
Zdający rozwiązujący zadania w arkuszu standardowym	ogółem	19
	z liceów ogólnokształcących	19
	z techników	-
	ze szkół na wsi	19
	ze szkół w miastach do 20 tys. mieszkańców	-
	ze szkół w miastach od 20 tys. do 100 tys. mieszkańców	-
	ze szkół w miastach powyżej 100 tys. mieszkańców	-
	ze szkół publicznych	19
	ze szkół niepublicznych	-
	kobiety	11
	mężczyźni	8

* Dane w tabeli dotyczą wszystkich tegorocznych absolwentów.

TABELA 7. ZDAJĄCY ROZWIĄZUJĄCY ZADANIA W ARKUSZACH DOSTOSOWANYCH

Zdający rozwiązujący zadania w arkuszach dostosowanych	z autyzmem, w tym z zespołem Aspergera	-
	słabowidzący	-
	niewidomi	-
	słabosłyszący	-
	niesłyszący	-
	ogółem	-

3. Przebieg egzaminu

TABELA 8.

INFORMACJE DOTYCZĄCE PRZEBIEGU EGZAMINU

Termin egzaminu		20 maja 2021 r.	
Czas trwania egzaminu dla arkusza standardowego		180 minut	
Liczba szkół		1	
Liczba zespołów egzaminatorów*		1	
Liczba egzaminatorów*		2	
Liczba obserwatorów ⁹ (§ 8 ust. 1)		-	
Liczba unieważnień ¹⁰	w przypadku:		
	art. 44zzv pkt 1	stwierdzenia niesamodzielnego rozwiązywania zadań przez zdającego	-
	art. 44zzv pkt 2	wniesienia lub korzystania przez zdającego w sali egzaminacyjnej z urządzenia telekomunikacyjnego	-
	art. 44zzv pkt 3	zakłócenia przez zdającego prawidłowego przebiegu części egzaminu w sposób utrudniający pracę pozostałym zdającym	-
	art. 44zzw ust. 1	stwierdzenia podczas sprawdzania pracy niesamodzielnego rozwiązywania zadań przez zdającego	-
	art. 44zzy ust. 7	stwierdzenie naruszenia przepisów dotyczących przeprowadzenia egzaminu maturalnego	-
	art. 44zzy ust. 10	niemożność ustalenia wyniku (np. zaginięcie karty odpowiedzi)	-
Liczba wglądów ¹¹ (art. 44zzz)		-	

* Dane dotyczą obu poziomów egzaminu (podstawowego i rozszerzonego) łącznie dla OKE w Łomży.

⁹ Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 21 grudnia 2016 r. w sprawie szczegółowych warunków i sposobu przeprowadzania egzaminu gimnazjalnego i egzaminu maturalnego (Dz.U. z 2016 r., poz. 2223, ze zm.).

¹⁰ Ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (tekst jedn. Dz.U. z 2020 r., poz. 1327, ze zm.).

¹¹ jw.

4. Podstawowe dane statystyczne

Wyniki zdających

TABELA 9.

WYNIKI ZDAJĄCYCH – PARAMETRY STATYSTYCZNE*

Zdający	Liczba zdających	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
ogółem	19	-	-	-	-	79	-
w tym:							
z liceów ogólnokształcących	19	-	-	-	-	79	-
z techników	-	-	-	-	-	-	-

* Dane dotyczą tegorocznych absolwentów, którzy przystąpili do wszystkich egzaminów obowiązkowych. Parametry statystyczne są podane dla grup liczących 30 lub więcej

Poziom wykonania zadań

TABELA 10.

POZIOM WYKONANIA ZADAŃ - POZIOM SPEŁNIENIA WYMAGAŃ W ZAKRESIE TWORZENIA WYPRACOWANIA NA POZIOMIE ROZSZERZONYM (WYPOWIEDZI ARGUMENTACYJNEJ ORAZ INTERPRETACJI PORÓWNAWCZEJ UJĘTYCH ŁĄCZNIE)

Wymagania egzaminacyjne 2021			
	Wymaganie ogólne	Wymaganie szczegółowe Zdający:	Poziom wykonania (%)
Treść	I. Zrozumienie własnego dziedzictwa narodowego lub etnicznego.	1.1) zna utwory literackie i inne teksty kultury ważne dla poczucia tożsamości narodowej [...] i przynależności do wspólnoty europejskiej oraz światowej.	81
Poprawność rzeczowa	IV. Analiza i interpretacja tekstów kultury.	4.7) określa problematykę utworu (gimnazjum); PR4.1) wskazuje związki między różnymi aspektami utworu; PR4.8) R rozpoznaje retoryczną organizację wypowiedzi.	84
Zamysł kompozycyjny	III. Tworzenie wypowiedzi.	3.1) sprawnie posługuje się oficjalną odmianą języka narodowego (gimnazjum); 3.1) tworzy dłuższy tekst pisany zgodnie z podstawowymi regułami jego organizacji, przestrzegając zasad spójności znaczeniowej i logicznej; 3.2) tworzy samodzielną wypowiedź argumentacyjną według podstawowych zasad logiki i retoryki (stawia tezę, dobiera i porządkuje argumenty, dobiera przykłady ilustrujące wywód myślowy, przeprowadza prawidłowe wnioskowanie);	89
Spójność lokalna		3.4) stosuje uczciwe zabiegi perswazyjne, zdając sobie sprawę z ich wartości i funkcji.	92

Wymagania egzaminacyjne 2021			
	Wymaganie ogólne	Wymaganie szczegółowe Zdający:	Poziom wykonania (%)
Stosowność stylu	III. Tworzenie wypowiedzi.	3.1) sprawnie posługuje się oficjalną i nieoficjalną odmianą języka narodowego (gimnazjum).	92
Poprawność językowa		3.10) operuje słownictwem z określonych kręgów tematycznych; 3.11) tworząc wypowiedzi, dąży do precyzyjnego wysławiania się (gimnazjum); 3.12) stosuje związki frazeologiczne, rozumiejąc ich znaczenie (gimnazjum); 3.14) stosuje różne rodzaje zdań we własnych tekstach (gimnazjum); 3.19) stosuje poprawne formy odmiany [...] wyrazów w związkach składniowych (gimnazjum).	63
Poprawność zapisu		3.15) wykorzystuje wiedzę o składni w stosowaniu reguł interpunkcyjnych (gimnazjum); 3.13) pisze poprawnie pod względem ortograficznym (szkoła podstawowa); 3.14) poprawnie używa znaków interpunkcyjnych (szkoła podstawowa).	50

Komentarz

Analiza jakościowa zadań

Poziom podstawowy

Zadania w części testowej arkusza egzaminacyjnego sprawdzały stopień rozumienia przez zdających dwóch tekstów nieliterackich, umiejętność ich analizy i odczytywania na poziomie znaczeń, struktury i komunikacji, dokonywania przekształceń tekstów, w tym redagowania streszczenia, oraz badały ich świadomość językową. Miały one zróżnicowaną formę.

A. Stopień opanowania umiejętności sprawdzanych w zadaniach testowych

Zadania, z którymi zdający poradzili sobie najłabiej

Najtrudniejszym zadaniem w arkuszu okazało się zadanie 3., zamknięte, poziom wykonania – 48 %. Dotyczyło ono warstwy językowej tekstu i sprawdzało umiejętności związane z rozpoznaniem struktur językowych obecnych we fragmencie artykułu *Dirbtinés kalbos* (autor Jonas Šukys). Należało w nim wybrać cechy języka tekstu, zawarte w trzech zdaniach w tabeli. Część zdających błędnie doszukała się w tekście słów pochodzących z dialektów.

Także umiarkowanie trudnym było zadanie 8. (poziom wykonania – 52%), zamknięte. Sprawdzało ono umiejętność odczytania drugiego tekstu publicystycznego z uwzględnieniem zwartych w nich informacji jawnych, jak i ukrytych. Poprawne rozwiązanie zadania wymagało od zdających zrozumienia sensu całego tekstu oraz jego struktury, a także uporządkowania głównych idei wywodu autora. Błędne odpowiedzi w większości dotyczyły liczby mediów cyfrowych, o których była mowa w tekście.

Zadanie 2., zamknięte (poziom wykonania – 65%), dotyczyło tekstu pierwszego. Wymagało ono odczytania i zrozumienia treści poszczególnych akapitów. Za cztery poprawne odpowiedzi zdający mógł otrzymać 2 punkty. Błędne odpowiedzi dotyczyły proporcjonalnie wszystkich dystraktorów zawartych w tabeli.

Zadania, z którymi zdający poradzili sobie najlepiej

Zadania, które nie sprawiły zdającym większego kłopotu, dotyczyły umiejętności parafrazowania informacji zawartych w tekstach, znajomości podstawowego zasobu leksykalnego języka ojczystego oraz rozpoznawania stylów językowych.

Wszyscy zadający poprawnie wykonali zadanie 7., zamknięte i poprawnie wskazali styl tekstu *Teisė pamiršti – slenkanti kultūros revoliucija internete?*, którego autorką jest Aleida Assmann.

Również większość zdających (poziom wykonania – 90%) wykonała zadanie 6. i poprawnie wyjaśniła sformułowanie *atminties protezas* zawarte w drugim tekście. Niewielka liczba

błędnych odpowiedzi polegała na tym, że zdający wyjaśniali słowo *protezas* bez związku z tekstem i rozumieli je dosłownie.

Zadanie 1., otwarte sprawdzało rozumienie tekstu. Zdający mieli wyjaśnić cztery kluczowe dla tekstu pojęcia, dotyczące języków. Większość zdających dobrze poradziła sobie z odczytaniem podstawowego sensu tekstu – poziom wykonania – 78%. Błędne odpowiedzi dotyczyły wyjaśnienia sformowania *nacionalinė kalba*, zdający mylili pojęcia *nacionalny* z *internacjonalnym*.

Zadanie 4. (poziom wykonania – 74%) polegało na napisaniu streszczenia. Poprawnie zredagowane streszczenie powinno zawierać jasno sformułowany temat tekstu, adekwatny poziom uogólnienia istotnych kwestii, które w związku z tym tematem zostały w artykule podjęte. Ponadto powinno być ono logicznie spójne i mieć liczbę słów zgodną z określoną w poleceniu (od 40 do 60). Aby prawidłowo rozpoznać strukturę tematyczno - rematyczną tekstu, zdający powinien był uważnie przeczytać tekst źródłowy, przeanalizować go i odpowiedzieć na pytania wyznaczające strukturę streszczenia: o czym jest mowa w tekście (temat), co mówi się w tekście na dany temat, a następnie zredagować poprawną językowo odpowiedź. Maturzyści, którzy nie otrzymali pełnej punktacji za to zadanie, tracili punkty przede wszystkim za brak umiejętności wyboru najważniejszych informacji oraz ich uogólnienia.

W zadaniu 5. (poziom wykonania – 70%) należało odszukać w tekście synonim do wyrazu *sujaukti*. Część zdających zamiast odszukać synonim tego wyrazu w tekście, pooddawała własną propozycję synonimu.

B. Stopień opanowania umiejętności sprawdzanych w wypracowaniu⁴

Zadanie 9. sprawdzało opanowanie umiejętności tworzenia własnego tekstu w języku litewskim w związku z tekstem literackim zamieszczonym w arkuszu egzaminacyjnym (dramat *Skirgaila*, którego autorem jest Vincas Krėvė, oraz wiersz *Lietuviškam žodžiui*, autor: Bernardas Brazdžionis). Zdający mieli do wyboru dwie różne formy wypowiedzi: rozprawkę problemową lub interpretację tekstu poetyckiego. Punkt wyjścia do napisania każdej z nich stanowiła praca z tekstem literackim. W przypadku rozprawki problemowej była to interpretacja fragmentu powieści ukierunkowana poleceniem zawierającym zagadnienie, które należało rozważyć. W drugim temacie (nieukierunkowana interpretacja wiersza) należało samodzielnie sformułować tezę lub hipotezę interpretacyjną.

Każda z form wypowiedzi zaproponowanych w arkuszu egzaminacyjnym musiała spełniać wymagania stawiane dłuższej wypowiedzi o charakterze argumentacyjnym, w której zdający zobowiązany był do wykorzystania innego tekstu kultury (rozprawka problemowa) lub odwołania się do szerszych kontekstów interpretacyjnych (interpretacja tekstu poetyckiego). Wypracowanie maturalne powinno być poprawne merytorycznie, w sposób logiczny i spójny realizować zamysł kompozycyjny zaproponowany przez piszącego, być poprawne pod względem stylistycznym i językowym. Powinno także spełniać wymaganie stawiane dłuższymi wypowiedziami, czyli liczyć minimum 250 wyrazów. W wypracowaniach

⁴ W cytowanych wypracowaniach maturalnych z poziomu podstawowego i ich fragmentach zachowano oryginalny zapis (stylistykę, składnię, ortografię i interpunkcję).

krótszych oceniano jedynie zaprezentowane stanowisko piszącego, poziom jego uzasadnienia i poprawność rzeczową. Pozostałe kryteria nie podlegały ocenie.

1 tema. Ką žmogui reiškia laisvė? Svarstykite remdamiesi pateikta ištrauka iš Vinco Krėvės dramos *Skirgaila*, visu kūrinio ir kitu kultūros tekstu. Jūsų rašinio apimtis turi būti ne mažesnė negu 250 žodžių.

Pierwszy temat, odwołujący się do lektury obowiązkowej, wymagał od osoby zdającej napisania rozprawki problemowej. Podstawę jej tworzenia stanowiło wielostronne rozważenie czym dla człowieka jest wolność i rozstrzygnięcie tego problemu. Tekst literacki, który znalazł się w arkuszu, to fragment dramatu *Skirgaila*, którego autorem jest Vincas Krėvė. Zdający powinien zrozumieć sens załączonego fragmentu, określić jego problematykę i sformułować stanowisko/tezę, następnie zbudować argumentację – logiczny wywód, aby uzasadnić swoje stanowisko. Podstawą kolejnych argumentów powinny stać się funkcjonalne odwołania do całości utworu oraz wybranego tekstu kultury.

Poniżej przykład wypracowania (Przykład 1.), w którym realizacja wszystkich kryteriów została oceniona na maksymalną liczbę punktów.

Przykład 1.

Laisvė kas jūnai yra, ką ji reiškia iš tikrų? Nemanau, ne vieną ir ne vieną kartą susimąsti, tačiau neatėjusiai ne visiems jūnai asocijuojasi su tam pačiu tokiais patarimais, vertybėmis. Vienas dramai pasakys, kad laisvė tai atviras pasaulis, nauja neapibrėžta praeitis, kitas jūg tai neapibrėžtas savo mumosis pasaulis o tiejam laisvė tai bus ne nepriklausoma, akupantu neapibrėžta motiva. Tęsiasi. Neatėjusiai tikras lietuvis dėl gintinai visada bus pamušiasis viskam netgi sugėdėti išsūdėti musas, priėmęs laimės, atėmėti, ~~pa~~ pralieti kraują vanden to laisvės. Vis dėlto ne tik mūsų protėnai, bet ir kitų tautų, nuolatini galėtinai dėl pačių, ~~tautos~~ ^{su} dalyčiai, daves ir tautų buvo pašiūzė viskam. Kūryje tautos, spėdė mairštin, samokams tik tam, kad atėsti tęsiasi dūms į platusi pasauli, nes jūms tai būtent reiškė laisvė. Nuo pat literatūros pradėjos viena iš pagrindinių tematikų, būdai ir buvo laisvės rikiūni žmogui skiturs. Jaujūgi taip pat aprašėgia šia problema, pristatė ~~ne tik ir patėta patėta~~ šia vertybę ne tik lietuvi patėta akimis, bet ir pūcė. Vienas iš ~~patėta~~ tautų veikėjų yra Vinco Krėvė „Skėgala“ ar „Jūna Biliūna „Kėvėna pauka“

Žmogus sumąjtas nelaisvės paėmuse, įkalintas ne savo rate yra pašiūzė viskam. Tuo tarpu pūcėai tik laukia atėmėmės akimėks, kad išėmėt situaciją sukūšint, išėmpt yra į šalies politinius reikalus. ~~Kūryje Dramoje Skėgala "Pateiktame dramos "Skėgala" fragmente Pateiktėje Vinco Krėvės dramos "Skėgala" išėmėkėje~~ ~~pūcėtamais tautai pūcėai V. tautos pūcėjų Vantenbergo ir Kėllėnis Pūcėtis, kada jie kalbėsi apie samokla. Rėterai yra pamušė p betkokiomis pasekmėmis sukūšinti pūcėišiusius ~~šėta~~ ^{šėta} ~~u~~ ^u lenkus ir lietuvius. Dėl Oratim ūtėresų jūms nebūna svarstė žmogūki jūmsai, vertybei, žėmėis kolektois, nei belaisvėis. Oras Dūmėtes norai. Nuspiėdė, kad mėnging reikiā išėmėti iš Skėgala pūcėliū, a #: ir taip sukėtti konflikto, ošėtuos kūmėgūkštis akiai mykėp. Dūmėte, tūcėl jūm nebūna svarbūs mėdėrai dēka kūmė gales jū tūcė: dūcėnai žėnoga, kad tokie kēslai lengvai nuslėpins lenkus ir lietuvių jūg, būdūmūg valdovū o jū tikslas bus pašiūgtas. Kūmėmėčiai gales vėkėmiant būtytis žėmėis, o dūcėmūg potėks į pūcėš nosius. Vantenbergas tikėgū pūcė su / Mėngėliū pagūta pūcėis išėmėti mėnging, kūmė pūcėg Kėllėnis Skėgala pūcėjė pūcėti jūg.~~

„nauva“ Jie buvo įsitikinę, kad Dronutė patiduos jausmams, kelens nūtonims, kad ji ištačius laisvės įmėlei savo namu „išskūs išto nauvo“: darsis čia rešis šarankiška pamankingą, atnaga pasaulį, nieka neraišang ggeming, Netenų, kaip Kruei pasala netnija tikų, pivalumų jina: nisada tano pūklausama nuo ugy. Jai ne nuo vieny, tai kity. Duamte, nars ni patėgumi is Skirgalla nelaisvės, vel paputy, j kity ugy pinkes. Ji niekada pilnai negalijo buti pūklausama vien tik nuo savęs. Toks buvo miteris likimas. uduzamaūose ni ~~ta~~ miteris negalijo ta pakeisti.

Tenyei laisvė nū vika po brangeni darsis taute laisvas ni žinogus. Tai pūkiai suproto pagundinis. V. Krueis drama veikeja, didyis kumigantėis. Skirgalla Vis delto, ja kaa, del oketuros geravei netano lengva. Kelon, j laisvė mus pat prantų, siegi su samoklais, kanas, konfliktas, nenuspėjaman pinkiem: dietvai pieemus kniksta tano dar sunkian. Skirgalla kaip vaktas atsazada kuzskelies tarp kai- kčionybes ni pagupbis. Nars nsa ^{sieia} ~~sieia~~ narp tenyei uso kas geniausia, sieki upūklausomytis, kano su piešais, nilkarp, nešimani kaip tai patlangti. Jai narsai buvo deaus, taciau piešija kunia patyei kaip žinogus ni vaktas neleis jam iamiai pininti splendimus, o piešai tik lauke atitinkamo momento, kad ji palaniti. Tapa desponškas, jtanus, privalgysškas vaktas. Nieka neraišomas vaktas siekimas, ~~atitink~~ jeja ~~ta~~ jos, skaus' ušimais. Jam prota. Jai karta parukes neatitinkam keliu ~~ta~~ negalijo sugyžiti atpa. Skirgalla pralaimjo ne tik kaip žinogus, bet tarp pat kaip vaktas, nesugyžio sugyžio žint tautai laisvės, dalyto, nei mugaliti piešų.

~~Del Ne usi vandan motinos tenyeis sugyžo parokot savo laime bei gyje.~~ Taciau tikrai gintas žemėi mugletyrai ~~savo laisvę sieja su nepušklausama tauta,~~ o ~~savo laime tapatinu su~~ darsis motina tenyei tikriems gintos žemės mylato: jans, ja ni vika ^{šarabesni} ~~šarabesni~~. ~~da~~ Nepūklausama tauta tai laisvas žinogus, tai kiekieno žinogam aukščiausia vertybe, ~~ta~~ kuri miteris negali buti atinda. Potwa- tas žino kad jija paneija ginti musiva žemę, kovat nū tai kas visame pivalu uje. mieliause ni brangusia, nars ni pranas nika, bet išsūngas laisvis. Taki žinogumi tano Jono Biliūno apyaka „Kūrima parka“ veikeja Petras Bonys. Nars išties tneip nika mylims žinog. Jozapita, ~~na~~ nedang, bet pragylenimui uatantamni pinigų, jis išsiūdogo savo laisvės, del oketuros. Janni sutinkamūni dar tik pradjo kurti šeimą, miteris turjans turejo suvilauti kūdyra, o teta ~~šarabesni~~ ~~ta~~ kity, ogyeno kūdyrai,

...bet laimingai. Vienas kitą labai mylėjo, vis dėlto bandė išsukti laukais sunku buvo...
 gyventi. Žmonėi dalinai pripilota, bet tik stipriai užsėję, jausmų, žmonių sielas patvirtai,
 kaip Petras niekada nesistatė su tautos laisvei praradimu. Jie žiną, kad kada nors
 Lietuva bus laisva, bet ~~ka~~ tai gali būti realybe tik jei tauta miks ir drąsiai
 kovos vanden laisvei. Dėl šio šios sąjonių, bei nora užtikinti šeimai gyvenimo
 Petras išsivadėjo laimės, pauko žiną, ir išėjo kaoti į mišką tarp partizanų, pradedus
 1863m. sukilimui. Šis įvykis sušalę jausmų šeimos planus, nutraukė je laimę,
 sąjonių sąjonių Netur jau kelia atgal sukilimui tuos apšaukti vaistų priešais,
 o sukilimas žlugę. Jausmų miško braviai tarp ir neiškęgą dietuvai laisvei, tačiau
 tuos kaip aidiugiai, ~~ta~~ amžini tautos mylėtojai, išlaisvinę ^{gent} savo sielas nuo
 priešų prapandę. Petrus buvo už mišką suvieno dietuva, jis mylėjo žiną bealy-
 giškai, vis dėlto motiną tęngę ~~re~~ žmogina už mišką labiau
 laisvei tai labai puikus ir neišpajamiskas išsivadėjimas, bet nesistatė kaip
~~je~~ jinai būtu sūnui žiną, tai nūoda ~~je~~ jausmų ~~je~~ susisėgęs su
 šiluma ir genu. Parzuo, kad nepaisant ~~je~~ bėgimo ir neištjančio lauko
 ši vertę neparanda savo sūnui, išlieka nepaviktui ir tiek pat suanti kaip
 mūsų protėjų mišiny galimų laikais. Nais moterys amžius buvo pūklausimas
 nuo tygų, nepatys tikas laisvei jausmų, negalėjo paties puikti sprendimų,
 džiaukimes kad šiais laikais jos įgijo šią laisvę, pagalam tarp savo likimo kalės,
 turtai staminos ir korzancios už asmenišką bei tautos nepūklausomygę. Tad laisvei
 tai ne tik ~~ta~~ atiras, nepabūtos pavonis, tai ne tik laisva taryje tai
 tarp pat laisvai žmogus.

Zdający zrozumiał zawarty w temacie problem, postawił tezę i zaproponował trafne rozwiązanie problemu. Zawarł w pracy uzasadnienie, które jest trafne (zawiera logicznie poprawne argumenty, czyli stwierdzenia poparte przykładami za przyjętym rozwiązaniem problemu), szerokie (trafnie odniósł się do wszystkich elementów wskazanych w poleceniu) i pogłębione (wnikliwie odniósł się w rozwinięciu do wszystkich elementów polecenia).

Temat 1. był chętnie wybierany przez maturzystów, wybrały go 23 osoby. Na uwagę zasługuje fakt, że zdecydowana większość zdających sformułowała stanowisko adekwatne do problemu podanego w poleceniu oraz że większość uzasadniła je trafnie i szeroko. Znaczna większość zdających otrzymała także maksymalną liczbę punktów za poprawność rzeczową, zamysł kompozycyjny i spójność lokalną oraz stosowny styl wypowiedzi. Najmniej punktów, podobnie jak w latach poprzednich, otrzymywali zdający za poprawność językową oraz poprawność zapisu.

2 tema. Interpretuokite pateiktą eilėraštį. Suformuluokite tezę ir ją pagrįskite. Jūsų rašinio apimtis turi būti ne mažesnė negu 250 žodžių wymagał interpretacji wiersza *Lietuviškam žodžiui*, którego autorem jest Bernardas Brazdžionis

Jedna osoba podjęła się napisania interpretacji wiersza.

Interpretacja utworu lirycznego wymagała od zdających określenia nadrzędnego sensu wiersza, a tym samym wyznaczenia tezy lub hipotezy, której następnie zostanie podporządkowany wywód zawierający pogłębioną interpretację tekstu z odwołaniem do konkretnych kontekstów, o których jest mowa w wierszu, oraz uwzględniający funkcjonalną analizę środków i tropów stylistycznych.

Poziom rozszerzony

Do egzaminu z języka litewskiego na poziomie rozszerzonym przystąpiło 19 osób. Arkusz egzaminacyjny zawierał dwa tematy wypracowań do wyboru. Zadania sprawdzały umiejętności rozumienia tekstu krytycznoliterackiego (temat 1.) oraz analizy i interpretacji porównawczej utworów literackich (temat 2.), a także tworzenia własnego tekstu w języku litewskim.

Maturzyści mieli do wyboru jedną spośród dwóch form wypowiedzi: wypowiedź argumentacyjną oraz interpretację porównawczą dwóch utworów literackich. Wszyscy zdający zdecydowali się na temat 1. Integralną częścią tematu były załączone teksty (na poziomie rozszerzonym są to zazwyczaj teksty spoza podstawy programowej), które stanowią dla zdającego punkt wyjścia do własnych rozważań. W przypadku wypowiedzi argumentacyjnej przedmiotem rozważań był tekst *Ar išlaikysime savo tautiškumą?*, którego autorką jest Milda Česnavičiūtė. Natomiast przedmiotem interpretacji porównawczej były dwa utwory poetyckie o takim samym tytule: *Lopšinė*, których autorami są Jonas Aistis i Vincas Mykolaitis Putinas.

Każda z wybranych przez maturzystę form musiała spełniać wymagania stawiane dłuższej wypowiedzi, w której zdający zobowiązany był do wykorzystania innych tekstów kultury (wypowiedź argumentacyjna) lub odwołania się do szerszych kontekstów interpretacyjnych (interpretacja porównawcza).

Wypracowanie maturalne powinno być poprawne merytorycznie (zawierać funkcjonalnie dobrane inne teksty kultury oraz konteksty interpretacyjne), w sposób logiczny i spójny realizować zamysł kompozycyjny zaproponowany przez piszącego, powinno być wypowiedzią poprawną pod względem stylistycznym i językowym oraz liczyć minimum 300 wyrazów. W wypracowaniach krótszych oceniano jedynie zaprezentowane stanowisko piszącego (kryterium A), poziom uzasadnienia (kryterium B), i poprawność rzeczową (kryterium C). Pozostałe kryteria nie podlegały ocenie.

Stopień opanowania umiejętności sprawdzanych wypracowaniem na poziomie rozszerzonym⁵

A. Wypowiedź argumentacyjna

1 tema. Remdamiesi pateikta ištrauka suformuluokite problemą ir ją panagrinėkite. Naudokitės Mildos Česnavičiūtės apmąstymais ir kitais kultūros tekstais. Rašinio apimtis turi būti ne mažesnė negu 300 žodžių.

Wyczerpujące rozwiązanie zadania było możliwe wyłącznie w sytuacji, gdy zdający zrozumiał załączony tekst oraz poprawnie określił problem w nim przedstawiony. Ponadto zdający powinien rozważyć dostrzeżony w tekście źródłowym problem, dokonać oceny przedstawionego w nim rozwiązania problemu i zająć wobec niego stanowisko. Argumentacja powinna zawierać sfunkcjonalizowaną analizę konkretnych tekstów kultury w związku z obroną tezą lub hipotezą.

Poniżej przykład wypracowania (Przykład 1), w którym zdający otrzymał maksymalną liczbę punktów za realizację wszystkich kryteriów.

Przykład 1.

.....Kiekvienas žmogus tapatinasi su tam tikra grupe, tauta. Tai labai svarbus gyvenimo elementas, kuris deka galime atrasti patulį: savo vietą, pajunti kažkieno dalimi. Dažniausiai tautinę tapatumą žmogus išsineša iš namų. Tačiau puoselėjamas arba atjungiamas jai – nepastebimai ir pa perdusdamas iš kito vienos kartos į kitą. Tai aišku pri-

⁵ W cytowanych wypracowaniach maturalnych z poziomu rozszerzonego zachowano oryginalny zapis (stylistykę, składnię, ortografię i interpunkcję).

klauzo taip pat nuo kity veiknių. Kadangi kiais laikais pasaulis sparčiai
 vystosi ir juda į priekį, o žmonės vis dažniau keliauja, pr. gal. atnešti vis
 daugiau nutautėjusių žmonių. Tad kyla klausimas: ar surišu yra išlai-
 kybi tautištumą? Kokios vertybės padeda to išvengti? Nutautėjimo? ...
 Tautištumą nėra vieną gintąs mūsų asmenybės elementas. Tai
 vertybės, kuri turety daug per visą žmogaus gyvenimą. Milda Černaviciute
 savo straipsnyje „Ar išlaikysime savo tautištumą?“ rašo, kad būnant
 taip savo tautiečių, kur kas lengviau yra išlikti ir nerutautėti. Daž-
 niiausiai nutautėjimas patelimas... už savo tėvyinės mišų. Žmogus nere-
 tai susizavi kitomis kultūromis, papročiais, kalba, ir neturi darna-
 turty, asmenybės pagrindų. - atitraukta nuo pirmgimės tapatybės. Tekst
 autore atkreipia dėmesį taip pat į tai, kad savo tautę gerbiau-
 tis žmogus, su pagarba turety žvelgti taip pat į kity tautę...
 kultūras. Toks elgesys liudija apie moralines vertybes, kuromis tikrai
 verta didintis. Milda Černaviciute patiki tai, kad nutautėjimas
 yra sūčiai susijęs su moraliniu žmogaus elgimu. ^{Toks žmogus} ~~dažniausiai pa-~~
 miršta... apie šeimą, kultūrą ir kitan svarbias vertybes. Tad tautištu-
 mas gali daug papasahoti apie žmogų, nes ^{tai} ~~tautištumą~~ „yra verty-
 bi, kurią reikia gerbti ir puoselėti.“

Tautištumą išlaikymui reikalingas yra sąmoningas pastangas. Jeigu
 žmogus žino savo verty, iš tikrujų myli tėvynę ir ją gerbia - nepamir-
 šis net būdamas kitame pasauly. Kreiste „Nutautėjimo problema yra
 ...quidenama Jėsus Šimonių tylesi kūrinysje „Nilius Karalius“. Pagrindinis
 veikėjas Nilius uraugo tikrų lietuviškių šeimoje, Marijoje. Hieturoje.
 Jo tėvas svajojis, kad vaikai uraugty būty padariai šimoniis,
 kurie - taip pat kaip jis - mylės, gerbi savo tėvynę ir dieb ją labai...

Taciau Vilius, būdamas dar mažas berniukas, domėjosi volkiečių kultūra. Skaitė volkiečių knygas, nes Biblija – jam jau ^{buvo} šienai numibodusi, norėjo nunturpti trumpai plaukus, neiešti kokaraiški – taip kaip kiti jo aplinkoje gyvenantys volkiečiai. Vis labiau jam domintis volkiečių kultūra, vis labiau žlugdinti moralines vertybes. Tėvui gulint mirties patalę, Vilius panijautė tikrai šnami keičiančiu etejus kaimynui aplaudyti sergancio tėvo, išvarė jį iš namų. Tą dieną, iš tėvo lėpų, išgirdo skaudų pamokymą: „Kas aukštai toka – žemai krenta“. Vilius išsivadėjo ~~šuo~~ ~~šuo~~ tėvynės biehuros – gūjys iš lauro, ^{nūjėjo jam} ~~atpažinti~~ tik materialinėmis vertybėmis, jis norėjo, išdavinėjo žmoną. Žlugus jo ~~tautai~~ tautinei saimonei – žlugo taip pat jo moralinės vertybės. Taciau tai ne vienai nubautijama parodydysioje šeimajoje. Vilius Karalibus turejo teta Aną, kuri ištelėjo vi tauti- ma ir visiška paiglemėi volkiečių kulturoje. Ji pamiršo iš kur yra ^{nusiat} kilus, turintis biehuriskas apceigas, paprasiau ir turtins, kad volkiečių kultūra yra žymiai idomesni ir nerba didesnis dėmesio. Vilius nubautijo nepaisant to, kad ~~atėjo~~ prie biehurog perbiančių tėvų, prie tinto, luviam labai nūjėjo, kad jo vaikais netapytų toliu žmogumi, kolui taps. Tad sis velėjo kuznmuti, lėmė jo sąrykbas, tolios kaip egzizmas, abejungumas ~~tautai~~ gintenems namams ir šeimai ~~at~~ aplinka, nėra pagrindinis veiksny, lemianči žmogaus nubautėjimą. Tiltas tėvynę gerbianči žmogus, apie jį niekada nepamirsi. Kasio bra- dano eilecathyje „Sveikioji duona“ lyrinis subjektas kalba apie bieh- turog su dideliu ilgeriu, su šiltais, graidai jausmais. Jam teko paulei mylingą tėvynę ir atsivasti neparistomų žmonių, kiti kultūry mate jo meiki biehurai yra tolia šipri. Kad jis jam nes kari... net ten susilaidi vėdis to duona jis jį apibrevia šodiu „sveikioji“

Lyubis „ai“ teigia, jog jam suklu nuryti tos duonos kaski. Mges šiek kel
 numalsina ~~to~~ prisiminimai, atmintis, protiškos gimtuosios namuon.
 Tols pažūmis liudija apie patį žmogų. Pagal jį žodius galime...
 spresti, kad jam tėvyne visos turtas, kad jį ^{įtartinis} sąmoningumas yra uau-
 ges, tvirtas ir stipriai pranyptas. Tols žmogus ničiada neišira-
 dei savo mylimos tautos ir būdamas net toli nuo jos – ją gerbs.....
 Tautišumo išaiškymas yra įmanomas tik tada, jei žmogaus tautinė
 sąsmonė yra pažankama. Stipriai išsivysčiusi, stipni ir įvairūs.
 Neišrai – tai tik išbandymas, kurį galima drąsiai įvilt arba jam
 parduot.